

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, БІОЕТИКИ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ
ВІДДІЛ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «ОДЕСЬКИЙ МІСЬКИЙ
ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я» ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА
ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ
ПСИХОСІНЕРГЕТИКИ ТА АЛЬФОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЛЮДИНА ЯК ЦІЛІСНІСТЬ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

20 жовтня 2022 р.
м.Одеса, Україна

Victoria J. Sparks
2022

УДК 159.9:155.2(063)
Л 937

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Одеського національного медичного університету
(протокол № 4 від 23 лютого 2023 р.)

Редакційна колегія:

Доннікова І. А. - доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії Національного університету «Одеська морська академія»;

Кривцова Н. В. - кандидат психологічних наук, голова Професійної асоціації дослідників ТОВ «Міжнародна академія психосінергетики та альфології», керівник відділу психологічного консультування Одеського національного медичного університету;

Ляшенко Д. М. – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії Національного університету «Одеська морська академія», доцент кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Медянова О. В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, доцент кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Мокрієнко Е. М. – старший викладач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Русалкіна Л. Г. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Терзі О. О. – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри судової медицини Одеського національного медичного університету.

Відповідальний редактор:

Ханжи В. Б., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету.

Рецензенти:

Дубініна В. О. – доктор філософських наук, доцент, завідувачка кафедри філософії та суспільних наук Полтавського державного медичного університету;

Варинська А. М. - кандидат філологічних наук, професор, завідувачка кафедри українознавства Національного університету «Одеська морська академія».

Л 937 Людина як цілісність: традиції та інновації: Збірник матеріалів V Міжнародної наукової конференції (20 жовтня 2022 р., м. Одеса) / Одеськ. нац. мед. ун-т, каф. філософії, біоетики та іноземних мов, Міжнародна академія психосінергетики та альфології та ін. ; ред. кол. : В. Б. Ханжи (відп. ред.) та ін. – Одеса, 2023. – 315 с.

У збірнику матеріалів запропоновано міждисциплінарний погляд на актуальні проблеми буття людини, що несе в собі як інтерпретації традиційних вчень та підходів, так і інноваційні розробки. Представлено результати осмислення людини як цілісності через зіставлення філософських, соціально-гуманітарних і природничо-наукових підходів. Особливою рубрикою висвітлено матеріали круглого столу, присвяченого 20-річному ювілею Одеського відділення Українського синергетичного товариства. Для дослідників питань людського існування та самовдосконалення.

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

Редакційна колегія не завжди поділяє позиції авторів. За точність, достовірність та коректність викладеного матеріалу всю відповідальність несуть автори.

© Автори матеріалів, 2023

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗЯХ ОСВІТИ, МИСТЕЦТВА ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	236
<i>Абрамович В.Є. СИНЕРГІЯ ПРАГМАТИЧНОГО ТА ТВОРЧОГО ПІДХОДІВ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	<i>236</i>
<i>Борщ В.І. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	<i>241</i>
<i>Данилко М.В. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я.....</i>	<i>245</i>
<i>Доннікова І.А. КУЛЬТУРА ЯК ШЛЯХ ДО ЩАСТЯ: ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....</i>	<i>248</i>
<i>Касьянова О.М., Квасник О.В. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГІГІЄНИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....</i>	<i>255</i>
<i>Кир'язова О.В. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ: МОВНИЙ АСПЕКТ.....</i>	<i>260</i>
<i>Лазор Н.В. КОМУНІКАЦІЙНІ БАР'ЄРИ ПРИ ПЕРЕДАВАННІ ТА СПРИЙНЯТТІ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>263</i>
<i>Нагачевська С.В. ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НОВІТНІХ ФОРМ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ.....</i>	<i>267</i>
<i>Нетребчук Л.М. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>270</i>
<i>Русалкіна Л.Г. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....</i>	<i>273</i>
<i>Ткаченко К. CHARACTERISTICS OF THE ORGANIZATION OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND SPECIFICS OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN CHINA.....</i>	<i>275</i>
<i>Уварова О.О. ІМІДЖЕВА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	<i>281</i>
КРУГЛИЙ СТІЛ, ПРИСВЯЧЕНИЙ 20-РІЧНОМУ ЮВІЛЕЮ ОДЕСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СИНЕРГЕТИЧНОГО ТОВАРИСТВА	284
<i>Єршова-Бабенко І.В. ДО 20-РІЧЧЯ ОДЕСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СИНЕРГЕТИЧНОГО ТОВАРИСТВА</i>	<i>284</i>
<i>Добронравова І.С. ЦІЛІСНІСТЬ ЯК ЄДНІСТЬ БАГАТОМАНІТНОГО</i>	<i>290</i>
<i>Гончарова О.Є. ПРОБЛЕМА ЗМІНИ ХАРАКТЕРА ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ ТА МАШИНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАДМІРНОСТІ І ЕКСПОНЕНЦІЙНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....</i>	<i>295</i>
<i>Козобродова Д.М. ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ЛЮДИНОМІРНОСТІ.....</i>	<i>302</i>
СПИСОК АВТОРІВ	307

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Борищ Вікторія Ігорівна

доктор економічних наук, доцент,

проректор з перспективного розвитку,

Одеський національний медичний університет

Сьогодні, коли сучасна Україна зіткнулася зі складними реаліями воєнного часу, що ускладнюються наслідками тривалої соціо-економічної кризи, що викликана пандемією COVID-19, загострюються проблеми управління персоналом у сфері охорони здоров'я. Зокрема серед основних проблем цього напрямку сучасної України:

- 1) пошкодження та руйнування медичної інфраструктури (станом на 1 листопада 2022, «з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну окупанти повністю зруйнували 144 заклади охорони здоров'я, пошкодили – 958 [з різним відсотком пошкодження]. Збитки, завдані медичній інфраструктурі, становлять понад мільярд євро» [1]);
- 2) вимушена міграція (внутрішня та зовнішня) медичного персоналу, що призводить до втрат людських ресурсів галузі, зміни структури та насиченості ринку праці медичних кадрів в Україні, дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці [3, с. 2];
- 3) участь у воєнних діях медичного персоналу;
- 4) зниження рівня заробітної плати медичних працівників у порівнянні з груднем 2021 року;
- 5) професійне вигорання медичних працівників, що призводить до «внутрішніх загроз для здоров'я [персоналу] та ефективного розвитку» особистості та медичних організацій [2].

Безумовно, ми можемо розширити перелік проблем та бар'єрів щодо ефективного та результативного здійснення процесу управління медичним персоналом. Проте під час воєнного часу зазначені вище проблеми є найактуальнішими і саме вони будуть впливати на вибір психологічних технологій управління персоналом у сфері охорони здоров'я.

Серед основних технологій управління персоналом у медичних організаціях можна виділити наступні:

- кадрове планування;
- управління змінами;
- оптимізація чисельності та структури персоналу медичних організацій;
- структуризація робіт, управління трудовим навантаженням, оптимізація структури робочого часу;
- оцінка та контроль діяльності на основі провідних технологій (наприклад, грейдів, KPI) ;
- соціально-психологічні методи;
- формування HR-бренду медичної організації.

Однак задля реалізації психології управління медичним персоналом важливими саме для регулювання цього напрямку діяльності є соціально-психологічні методи, оскільки саме ступінь професійного вигорання та емоційного виснаження тих медичних працівників, які залишилися працювати у медичних організаціях під час воєнного часу, є занадто високим. Так, ступінь професійного вигорання, за даними національних досліджень, становив приблизно 50 % серед лікарів [2]. Нажаль, під час воєнного часу в Україні не здійснювалася така аналітика. Проте автор вважає, що разом із професійним вигоранням та емоційним виснаженням у зв'язку з воєнною агресією, такий відсоток міг подвоїтися.

Таким чином, має актуалізуватися використання соціально-психологічних методів задля регуляції трудових і психологічних відносин в медичних

організаціях. Серед основних практичних технологій, які можна запропонувати з цією метою, є:

- 1) надання професійної автономії медичним кадрам (наприклад, через чіткий розподіл робочого дня: 80 % часу – завдання, які ставить медична організація та керівництво, 20 % часу – активність, яка мотивує працівника);
- 2) формування культури «підтримки» в медичній організації (наприклад, через відзначення досягнень кожного працівника медичного закладу, формальні та неформальні робочі зустрічі, на яких відбувається обмін ідеями щодо різних аспектів діяльності);
- 3) формування формального робочого та неформального простору для працівників медичної організації, що сприяє зменшенню ізоляції та недовіри в медичній організації;
- 4) надання соціальних послуг як мотивації, стабілізації колективу;
- 5) актуальна політика та система мотивації та стимулювання персоналу організації, особливо із забезпечення компенсаційних механізмів фізичних та/або психологічних втрат персоналу у зв'язку з воєнною агресією;
- 6) формування корпоративної культури медичних організацій.

Важливим чинником активізації використання соціально-психологічних методів є спільна місія, бачення та стратегічна мета діяльності медичної організації, яка сьогодні може полягати на такій соціально важливій проблемі – як надання висококваліфікованої медичної допомоги постраждалим та населенню України в умовах воєнного часу. Це може стати ключовим елементом формування новітньої корпоративної культури медичних організацій України, де спільна діяльність та співпраця задля населення України впливає на зростання рівня довіри до медичних працівників та їхньої репутації, престижу медичної організації та національної охорони здоров'я, в цілому.

Зміцнення ціннісних орієнтирів діяльності, разом з використанням комплексу соціально-психологічних, фінансово-економічних та організаційно-адміністративних технологій управління персоналом, має сформувати більш ефективний HR-бренд медичної організації та, безумовно, сприяти вирішенню психологічних проблем та бар'єрів здійснення медичної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богданьок О. Збитки на мільярд євро. У МОЗ розповіли, скільки медзакладів зруйнували окупанти. Суспільне. Новини. URL: <https://suspilne.media/314160-zbitki-na-milard-evro-u-moz-rozpovili-skilki-medzakladiv-zrujnuvali-okupanti/#:~:text=%D0%A3%20%D0%9C%D0%9E%D0%97%20%D1%80> (дата звернення: 11.11.2022)
2. Науменко Г.М. Від професійного вигорання до залученості медичного персоналу. *Психосоматична медицина та загальна практика*. 2020. Т. 5, № 2. DOI: 10.26766/pmgr.v5i2.238.
3. Пищуліна О., Маркевич К. Ринок праці в умовах війни: основні тенденції та напрями стабілізації. Київ, 2022. 21 с. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2022/07/18/2022-ANALIT-ZAPIS-PISHULINA-2.pdf> (дата звернення: 11.11.2022)